

Me

Seniorit

SUOMEN SENIORIPUOLUEEN ÄÄNENKANNATTAJA

www.senioripuolue.fi

Riittääkö eläke?

Tilastokeskuksen julkaiseman tuoreen (26.1.2010) yhteenvedon mukaan vuonna 2008 pienituloisuuden raja oli 1150 euroa kuukaudessa. Tätä summaa vähemmän eläkettä sai kyseisenä vuonna Suomessa yli 700 000 henkilöä. Koska eläkeläisten reaaliensiot laskevat edelleen lähes 300 000 eläkkeensaajan tulot lähestyvät kyseistä rajaa lähivuosina.

Suuri syy näin suureen köyhien eläkkeensaajien määrään on taitettu indeksi. Vuonna 1996 käyttöön otettu taitettu indeksi ottaa yleisestä palkkojen noususta huomioon vain 20 prosenttia. Tämä on leikannut merkittävästi eläkkeiden ostovoimaa. Vuodesta 1996 palkat ovat nousseet yli 60 prosenttia, mutta eläkkeet vain 30 prosenttia. Jollei taitettua indeksiä saada muutettua on rakkaassa Suomessamme kymmenen vuoden kuluttua puolitoista miljoonaa köyhyysrajalla kituuttavaa eläkeläistä.

Eläkkeensaajien elintason turvaamiseksi olisi siirryttävä 20/80 indeksistä 50/50 indeksiin, jossa palkkojen ja hintojen nousun painoarvot olisivat yhtäsuuret. Eläkeyhtiöillä on eläkkeensaajilta aikoinaan perittynä koossa yli 125 miljardin euron rahastot, joista rahat voitaisiin maksaa. Kunnille ja valtiolle nousseet eläkkeet antaisivat mukavat lisätulot verotuksen kautta. Lisäksi ratkaisulla olisi työllistävä vaikutus lähes parin miljoonan eläkeläisen ostovoiman kohentuessa.

Suomen Senioripuolue on eläkeläisten asioita ajaessaan ottanut yhdeksi tärkeimmistä teemoista oikeudenmukaisuuden eläkeläisten ja ikääntyvien kohtelussa. Puolue ajaa eläkkeiden ostovoiman turvaamista tasavertaisesti työpalkkojen ostovoiman kasvun kanssa. Taitetusta indeksistä on luovuttava ja palattava seuraamaan enemmän palkkaindeksiä. Vähimmäiseläkkeet on nostettava pysyvästi EU:n määrittelemän köyhyysrajan yläpuolelle. Eläkkeiden verotuskohtelu on saatava oikeudenmukaiseksi ja sosiaaliturvamaksujen perinnästä verotuksen yhteydessä on eläkeläisten osalta luovuttava. Suomen Senioripuolue vaatii, että kaikkien kansalaisten terveydenhuollosta huolehditaan tasapuolisesti ihmisarvoa kunnioittaen. Erityisesti ikääntyvien henkisestä ja fyysisestä vireydestä tulee pitää hyvää huolta sekä avo- että laitoshoidossa.

Vuorovaikutteista demokratiaa on kehitettävä sellaiseen suuntaan, jossa eri ikäryhmät voisivat tasa-arvoisina osallistua heitä itseään koskevaan päätöksentekoon. □

*Heikki Silván
Puheenjohtaja
Suomen Senioripuolue r.p.*

Eläkekapina

Työeläkejärjestelmämme syntyi 1960-luvun alussa. Työnantajat ja työntekijät alkoivat maksaa palkastaan työeläkemaksua työeläkeyhtiöihin. Näin kerätyt rahat sovittiin maksettavan aikanaan eläkkeenä takaisin eli kunkin piti saada omat rahansa takaisin. Eläkkeen ajateltiin olevan säästettyä palkkaa tehdystä työstä, siksi sitä pidettiin ansiotulona siinä missä palkkaakin.

”Sopimuksen mukaan eläkkeitä korotettiin ns. palkkaindeksin mukaan eli palkkojen nousun mukaan, jotta kohtuullinen toimeentulo eläkkeellä varmistuisi. Nyt tätä alkuperäistä sopimusta ei noudateta, vaan korotusten laskentatapaa on muutettu. Eläkkeiden ostovoima huononee vuosittain ns. taitetun indeksin takia sitä enemmän mitä kauemmin on ollut eläkkeellä. Työntekijöiltä perittiin myös vuosikymmeniä kansaneläkemaksua tulevaa kansaneläkkeen perusosaa varten. Maan hallitus poisti kuitenkin 13 vuotta sitten tämän perusosan ja piti rahat. Eiköhän tässä ole riittävästi aiheutta eläkekapinaan,” toteaa Pro Eläke ry:n varapuheenjohtaja Josa Jäntti.

Eläkekapina käynnissä

”Pro Eläke on yhdistyksen tavoitteena on palauttaa taitettu indeksi alkuperäiseksi eli palkkaindeksiksi. Tähän mennessä työeläkeyhtiöihin on kertynyt eläkevaroja 125 miljardia euroa”, selostaa Jäntti. ”Niistä ei ole maksettu vielä olleenkaan eläkkeitä, vaan ne on sijoitettu markkinoille hyvällä tuotolla. Tätä vartenhan niitä ei ole yksinomaan kerätty. 2000-luvulla nykyisiltä työntekijöiltä ja työntekijöiltä kerätyt työeläkemaksut ovat riittäneet nykyisten eläkkeiden maksuun. Jos palaamme palkkaindeksiin, on sen kustannusvaikutus tuosta yli 120 miljardin jättipotista vain 600 miljoonaa € eli noin 0,6%”, Jäntti tähdentää.

Eläkekapinallinen Josa Jäntti vaatii eduskunnan 90-luvulla tekemän indeksipäätöksen korjaamista.

Indeksin muuttamiseen on varaa

”Näillä varoilla ei siis ole mitään tekemistä heikon valtionbudjetin kanssa, vaan ne ovat meidän maksamiamme rahoja”, selvittää Jäntti. ”Siksi on väärin sanoa, että palkkaindeksiin palaamiseen ei ole varoja. Jopa iso osa kansanedustajista väittää näin – jotkut heistä luulevat, että eläkeläiset eivät maksa veroja, vaikka he ovat jo kauan maksaneet enemmän veroa vastaavan suuruudesta tulosta kuin muut. Virhe on vieläkin siinä, että palkansaajilla työeläkemaksu lasketaan mukaan maksetuksi veroksi, jota se ei ole, koska verothan menevät yhteiseen pussiin kaikkia varten, mutta työeläkemaksu on jokaisen maksajan omaa eläkettä varten. Siinä on pääsyy erotuksen erilaisuuteen” todistaa Josa Jäntti.

Eläkeläisiä työeläkeyhtiöiden hallintoon!

”Tavoitteemme on tehdä työeläkeyhtiöiden toiminnasta läpinäkyvää. Niiden hallinnossa ei ole lainkaan eläkeläisten edustajia. Tähän on saatava muutos,” hehkuttaa Jäntti.

”Toimimme yli puoluerajojen. Haluamme, että kaikki puolueet perehtyvät eläkkeiden epäkohtiin ja että ne lupaavat korjata ne seuraavien vaalien jälkeen. Ja että ne tällä kertaa pitävät lupauksensa”, Jäntti jatkaa.

Eläkkeiden epäkohdat ovat hyvin selvillä ainakin Pro Eläkkeessä. Miksi ne ovat edelleen jäljellä, varapuheenjohtaja Josa Jäntti?

”Pääasiassa siksi, että päättäjät eivät tiedä asioista ja unohtavat lupauksensa vaalien jälkeen. Eläkeläiset taas eivät osaa, kehtaa tai kykene vaatimaan parannuksia. Puolueita lähellä olevat eläkeläisjärjestöt keskittyvät lähinnä virkistyksen ja viihteen organisoimiseen – mikä on todella hyvä asia – mutta eivät pysty saamaan edes omaa puoluettaan mukaan etujensa valvontaan”, Jäntti vakuuttaa.

Epäkohdat haluttu unohtaa

”Epäkohdat – erityisesti taitettu indeksi – on haluttu unohtaa lähinnä tiedon puutteesta ja siksi, että eläkeläisillä ei ole äänivaltaa kuten ei lapsillakaan. Vanhemmat ikäluokat ovat tyytyneet sotien aikana ja niiden jälkeen siihen, mitä heille annetaan, ei siihen, mitä on luvattu. Sen sijaan tulevat eläkeläiset ovat tottuneet vaatimaan ja pitämään sopimuksista kiinni”, Jäntti selvittää.

”Eläkeläisten ja palkansaajien verotus on melkein kohdallaan, paitsi että työeläkemaksu lasketaan palkansaajilla veroksi. Yleensä eläkemeno lasketaan bruttona, mutta pitää muistaa, että eläkeläiset maksavat veroina noin 20–30 % tuloistaan takaisin yhteiskunnalle. Eläkeläiset muuten maksavat edelleen työeläkemaksua, miksi?” kysyy Josa Jäntti.

Eläketurvakeskuksen mielestä eläkkeiden ostovoima paranee elinaikakertoimen käyttöönotosta huolimattakin. Pitääkö väite paikkansa?

”Tulevien eläkeläisten eläkkeet tulevat olemaan paremmat kuin nykyiset. Elinaikakerroin tulee kuitenkin edellyttämään töissä pysymistä pidempään, jolloin saa paremman eläkkeen. Tulevien eläkeläistenkin kannattaa muistaa jo ennen vaaleja, että taitettu indeksi tulee huontamaan aikanaan eläkkeellä eläkkeen ostovoimaa sitä enemmän mitä kauemmin on eläkkeellä”, muistuttaa Jäntti.

Muutos eduskunnan käsissä

Eläkeindeksin muuttaminen on ollut esillä toistuvasti. Eduskunta on aikanaan siunannut taitetun indeksin, ja sen muuttamiseen tarvittava valta on eduskunnalla eli kaikilla siellä olevilla puolueilla ja niiden edustajilla.

Miten näiden eläke-epäkohtien korjaaminen suhtautuu valtion budjettiin? Mitä terveisiä lähittäisitte valtionvarainministerille, eläkekäpinalinen Josa Jäntti?

”Jyrki Katainen on aivan oikein puolustanut oikeudenmukaisuutta ja esiintynyt oikeudenmiehenä! Nyt hänelläkin on oiva tilaisuus toteuttaa tätä periaatetta eläkeläisten kohdalla erityisesti siksi, että nyt ei kosketa hänen ministeriönsä rahoihin. Homma hoituu, kun eläkeläiset saavat eläkkeisiinsä korotukset sopimuksen mukaisesti ja rahansa takaisin tuosta yli 120 miljardin euron jättipotista, josta valtaosa jää edelleen käytettäväksi tuleville sukupolville mm tulevien eläkemaksujen ja sijoitustuottojen avulla. Hänen murheensa ovat muualla kuin palkkaindeksiin siirtymisessä”, vakuuttaa Pro Eläke ry:n varapuheenjohtaja Josa Jäntti haastattelun lopuksi. □

Mikä on taitettu indeksi?

Alun perin työeläkkeet oli sidottu 100 prosenttisesti palkkaindeksiin eli eläkkeet nousivat palkkojen tahdissa. Vuonna 1996 laman aikana tuli taitettu indeksi, eli eläkkeet sidottiin 20-prosenttisesti palkkoihin ja 80-prosenttisesti elinkustannusindeksiin. Tämän seurauksena ovat eläkkeet vuosien mittaan jääneet 30–40 % jälkeen palkkakehityksestä. Indeksien laskennassa oleva viive saa lisäksi aikaan sen, että korkean inflaation vallitessa eläkkeiden ostovoima laskee lisää.

Senioripuolueen edustajia

Esko Järvenpää Jämsän kaupunginvaltuustossa

*Ulla Lilius, järjestösihteeri,
Suomen Senioripuolue r.p.*

Esko Järvenpää (69) aloitti valtuustouransa Jämsän kaupunginvaltuustossa mielenkiintoisessa vaiheessa. Jämsän kaupunki ja Jämsänkosken kaupunki yhdistyivät 1.1.2009 uudeksi Jämsän kaupungiksi, jonka tunnuksena on entisen Jämsänkosken kaupungin vaakuna. Jämsän kaupunginvaltuustossa istuu 43 valtuutettua, joista peräti neljä on puolueensa ainoita edustajia. Kuntaliitoksen innoittamana Jämsän valtuuston kolme valtuutettua edustaa poliittisesti sitoutumattonta uusijamsa.fi-ryhmittymää. Poliittisesti sitoutumaton on Senioripuolueenkin valtuutettu Esko Järvenpää. Selvä yhteistyön mahdollisuus.

Esko Järvenpää on koulutukseltaan koneteknikko, aktiivinen mielipidevaikuttaja ja yhteiskunnallisiin keskusteluihin osallistuja, selkeäsanainen seniori. Hän on naimisissa, kahden aikuisen lapsen isä.

Harrastuksikseen Järvenpää mainitsee luontoaiheiset öljyvärimalaukset, kirjoittamisen ja omakotiyhdistystoiminnan (www.omakotiliitto.fi).

Suomen Senioripuolueeseen liittymisen ajankohdaksi Esko Järvenpää mainitsee vuoden 2007. Hän oli perehtynyt jo aikaisemmin eläkepolitiikkaan ja havainnut että meitä eläkeläisiä oli petetty.

”Vuoden 1962 sukupolvien välinen sopimus on rikottu kaksi kertaa. Ikäväästä pettymyksestä ylipääsyy löysin Senioripuolueesta samoin ajattelevien joukon”, tilittää Järvenpää.

Esko Järvenpää oli vuoden 2007 eduskunta-vaaleissa Senioripuolueen ehdokkaana. Hän oli Keski-Suomen osaston yksi perustajajäse-

nistä. Lisäksi hän toimi kaksi vuotta puolueen 1.varapuheenjohtajana.

”Ja tässä sitä ollaan nyt, Jämsän kaupunginvaltuutettuna. Mielipidekirjoittelua uudesta eläkepolitiikasta maakunnallisiin ja valtakunnallisiin lehtiin jatkan myös”, kertoo kaupunginvaltuutettu Järvenpää

Esko Järvenpää toteaa Senioripuolueesta, että se on potentiaalinen vaikutusväylä valmiina ikäsyrrjinnän oivaltaville senioreille. Ja lisää että puolue on vanhojen valtapuolueiden omantunnon kolkuttaja.

”Turvakenkä on oven välissä, valtuutetut Suomessa kahdessa kaupungissa! Kannanotot ovat vaikuttaneet päätöksentekoon. Esim. kolmas eläkeleikkaus on toistaiseksi jäänyt Laatusen

yksinpuheluksi, hymähtää Järvenpää.

Seuraavassa kaupunginvaltuutettu Esko Järvenpään vastauksia haastattelijan kysymyksiin:

Mitä ajattelet valtuustotyöstä ja toimintakeinoista?

”Valtuutetun työssä eläkepolitiikkaan ei paljonkaan pysty vaikuttamaan. Suunnitteluseminaareissa on kuitenkin mahdollista ottaa kantaa ikäsyrynnän torjumiseksi. Verkottamalla uusien pienryhmien kanssa olen voinut parhaiten vaikuttaa oman kuntani asioihin”.

Eäkeläisten ja ikääntymisen huomioiminen?

”Hiipivän ikäsyrynnän torjuntaa on tehtävä kaikkialla. Mielenkiintoista että jopa omassa ikäryhmässäkin ikäsyryntään sorrutaan toisinaan huomaamattomasti. Senioripolitiikkaa on tuotava uskottavasti ja rehellisesti näkyviin sekä pyrittävä voittamaan luottamus ikäryhmien välillä. Valtuustokauteni lopussa toivon että Senioripuolueen ohjelma ja tavoitteet olisivat laajasti tiedostettu eikä Jämsässä esiintyisi ikäsyryntää”.

Jämsän kaupunginvaltuuston suurin haaste juuri nyt?

”Kuntaliitosten jälkeisen hämmennyksen kääntäminen yhteistyön vahvuudeksi. Joukkuehenki syntyy myös pienten ryhmittymien tuella, silti voi pitää esillä myös omia ikääntyneiden asioita”.

Jämsän vahvuudet?

”Uusi Jämsä on laajempi ja yhteistyökykyinen. Jämsän alue on osa puhdasta suomalaista luontoa ja turvallinen paikka asua ja yrittää. Se ottaa avosylin vastaan talviliikunnan harrastajat Himokseen ja mökkeilijät kesäiseen ympäristöön”.

Sydäntäsi lähinnä olevat asiat? Entä vaikutusmahdollisuutesi?

”Talouden tasapainotus ja uuden terveystyhtiön käynnistys ovat nyt tärkeimpiä kokonaisuuksia. Omat vaikutusmahdollisuuteni ovat parhaimmillaan keskusteluissa ja kannanotoissa ennen päätöksen tekoa. Onneksi meillä Keski-Suomessa on vapaa lehdistö joka sallii monipuolisia kannanottoja myös poliittisista asioista”. □

Eduskuntavaalit 2011

Senioripuolueen ehdokashaku vuoden 2011 eduskuntavaaleihin on käynnistynyt eri vaalipiireissä. Tavoite on saada kattava joukko senioriasioihin sitoutuneita ehdokkaita. Onko sinulla tiedossasi tällaisia henkilöitä? Oletko ehkä itse kiinnostunut?

Politiikka on yhteisten asioiden hoitamista, eduskunnassa pääasiassa lakeja ja asetuksia säätämällä ja muokkaamalla.

Politiikalla ja politikoinnilla on huono kaiku. Käytännössä kuitenkin politiikka on asioiden sovittamista yhteen erilaisten toiveiden ja näkemysten pohjalta. – Tule mukaan tuomaan omaa näkemystäsi ja vaikuttamaan. Ota yhteyttä Senioripuolueen edustajiin tai lähetä palautteesi lomakella ”Palautetta Senioripuolueelle”.

Senioripuolueen edustajia

Raimo Kotala Lahden kaupunginvaltuustossa

*Ulla Lilius, järjestösihteeri,
Suomen Senioripuolue r.p.*

Raimo Kotala, 64, istuu ensimmäistä kauttaan Suomen Senioripuolueen r.p. edustajana 59 valtuutetun muodostamassa Lahden kaupunginvaltuustossa. Valtuustokausi alkoi taloudellisen taantuman merkeissä eikä tilanne vielä 2010 ole helpottanut. Lahdessa vallitsee lähes 20 %:n työttömyys ja edessä on ensi vuonna veroäyrin nosto. Valtuutetun on näissä talkoissa vastuunsa kannettava.

Raimo Kotala on Pohjanmaalta kotoisin, mielenterveyshoitajan työstä kuusi vuotta sitten työeläkkeelle jäänyt entinen YK:n rauhanturvaaja. Hänellä on vaimo, kaksi lasta ja kolme lapsenlasta.

Ulospäin suuntautuneella, temperamenttisellä pohjalaisella on paljon harrastuksia, joista hän ensimmäiseksi mainitsee Intian, teatterin, elokuvat ja musiikin, kuntoilua unohtamatta. Kotala harrastaa kuorolaulua barettikuorossa Killit ja kuuluu Päijät-Hämeen Rauhanturvaajat ry:hyn. Kesä kuluu meren äärellä Hangossa lenkkeillen ja pyöräillen.

Suomen Senioripuolueeseen liittymisen Raimo Kotala kertoo tapahtuneen vuonna 2006 muutama kuukausi puolueen perustamisen jälkeen. Vuoden 2007 eduskuntavaaleissa hän ehti olla ehdokkaana ja yllättyi aloittelevana puolueaktiivina saamistaan 482 äänestä.

”Olin ehtinyt kysellä lehtien lukijanpalstoilla jo pari vuotta ennen eläkkeelle jäämistäni: ”Eikö todellakaan ole puoluetta joka ajaisi eläkeläisten asioita?” Ja kuin tilauksesta sellainen löytyi. Olen aina ollut aktiivinen toimija. Koko työelämäni ajan olin ammattiyhdistysliikkeen aktiivi ja viimeiset 25 vuotta osa-aikainen työsuojeluvaltuutettu”, kertoo Kotala.

Senioripuolueessa Kotala on saanut purkaa energiaansa. Hän on ollut mukana perustamassa Hämeen paikallisosastoa, toiminut siinä ensin sihteerinä ja sitten puheenjohtajana. Kotala on istunut kolme vuotta Senioripuolueen puoluehallituksessa.

”Mielenkiintoista aikaa, kaikkine vaikeuksineenkin. On myönnettävä että vaikka kiinnostusta Senioripuoluetta kohtaan on paljon, tekijöitä on vähän”, lisää Kotala.

Senioripuolue on Kotalan mielestä erittäin tärkeä eläkeläisten edunvalvoja.

”Senioripuolueen myötä on eläkeläisten elinolosuhteisiin alettu ottaa enemmän kantaa myös muiden puolueiden taholta. Olisi erittäin tärkeää saada muutama edustaja vuoden 2011 edus-

kuntavaaleissa läpi”, huomauttaa valtuutettu Kotala.

Seuraavassa kaupunginvaltuutettu Raimo Kotalan vastauksia haastattelijan kysymyksiin:

Miten valtuustotyösi lähti käyntiin?

”Ensimmäinen vuosi valtuustossa meni opetellessani valtuuston työtavoille. Rohkeana miehenä olen ottanut kantaa niin lasten leikkikenttäasioihin, kaavamuutoksiin kuin ikäihmisiä koskeviin päätöksiinkin”.

Jouduitko vai pääsitkö valtuustoon?

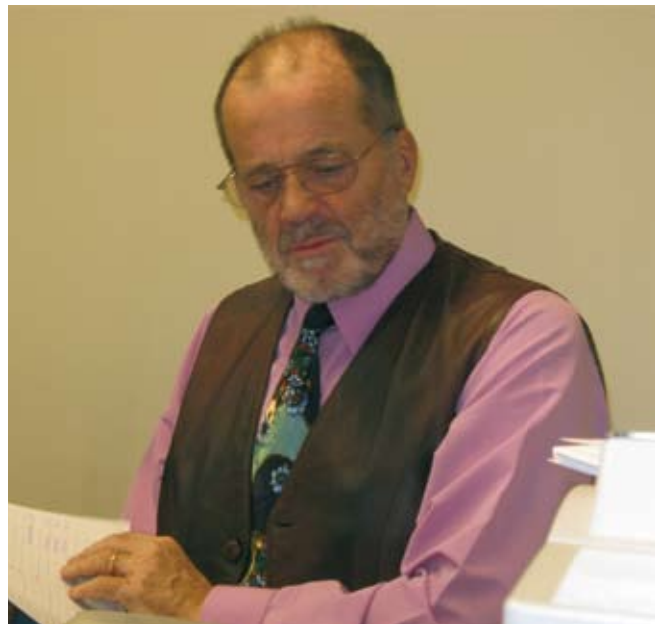
”Ensimmäisen puoli vuotta mietin sitä, nyt olen sitä mieltä että pääsin. En ollut ennen valtuustokautta vielä kunnolla ehtinyt tajuta, kuinka tärkeä rooli kuntien valtuustoilla on. Paitsi että olen Lahden kaupunginvaltuutettu, olen lisäksi Vanhusneuvoston jäsen sekä Vanhusten asuntosäätiön johtokunnan sekä Sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsen ja nyt myös Tulevaisuustoimikunnan jäsen. Kokouksia ja seminaareja riittää”.

Eläkeläisten ja ikääntyvien huomioiminen?

”On kehitettävä edelleen eläkeläisten ja vanhusten sosiaali- ja terveydenhoitoa. Eläkeläisille tarvitaan oma terveydenhoitaja ja ikääntyville geriatrian erikoislääkäri! Tiedän, että on olemassa noin 15 000 asukkaan kuntia /kaupunkeja joiden terveyskeskuksissa on geriatriin vastaanotto. (Geriatrit on ikäihmisten terveydenhoitoon ja sairauksiin erikoistunut lääkäri). Vanhusneuvoston kautta voin myös toimia ikäihmisten hyväksi”.

Suurimmat haasteet juuri nyt?

”Nyt laman ollessa pahimmillaan, vaikka väitetään että valoa jo näkyy tunnelinpäässä, on Senioripuolueen jäsenenkin kannettava huolta nuorista, siitä että he eivät pääsisi syrjäytymään työelämästä. Lahteen on saatava työllistäjiä, uusia pienyrityksiä ja suurempiakin. Pelkästään

urheilulla ja kulttuurilla kaupungin taloutta ei pidetä balanssissa”.

Lahden vahvuudet?

”Lahti on Helsingin metropolialueella. Hyvien rata- ja moottoritieyhteyksien ansiosta kaupunkiin muuttaa Helsingin alueelta työssäkäyviä veromaksajia. Ja onhan Lahdessa kauas näkyvät radiomastot harjumaisemaa komistamassa, hieno urheilukeskus ja järven rannalla Sibeliustalo. Vaikka kaikki ne eivät montaa ihmistä työllistä, ne luovat mielikuvaa Lahden monipuolisuudesta ja kehitysmahdollisuuksista”.

Tärkeimmät asiat ja vaikutusmahdollisuutesi ?

”Meidän senioreiden, eläkeläisten ja ikääntyneiden hyvinvointi on tärkeä asia minulle – sekä taloudellisesti että sosiaalisesti. Myös ikäihmisten liikkuminen ja palveluihin pääsy on sydämenasiani. Oman kuntani joukkoliikennemaksut ovat liian korkeat. Moni vireä seniori jää kotiin, koska pelkkä bussimatka edestakaisin maksaa lähes 6 euroa. Sillä saa jo aterian! Olen mukana hankkeessa jossa eläkeläisten joukkoliikennemaksuja alennettaisiin. Yksin on vaikea saada läpi asioita, se on tehtävä yhteistyössä muiden ryhmien kanssa”. □

Verotus kohti kulutusta

Valtionvarainministeriön verotuksen kehittämistyöryhmän tehtävänä on arvioida verojärjestelmämme muutostarpeita. Lisäksi tämä Martti Hetemäen johtaman työryhmän tehtävänä on tehdä ehdotukset verojärjestelmän kehittämisessä noudatettavista suuntalinjoista 2010 lopussa.

Tasaverolle ei – painopiste kulutukseen

Suomen verojärjestelmään ei tehdä mitään pohjamutiin menevää ruoppausta. Verotuksen uudistustarpeita pohtiva työryhmä haluaa säilyttää tuloverotuksen progressiivisena. Tasaveroon ei siirrytä, eikä perintö- ja lahjaveroakaan poisteta. Alivaltiosihteeri Martti Hetemäen johtama verotyöryhmä siirtäisi verotuksen painopistettä työn verotuksesta kulutusverotukseen. Seuraus tästä on, että palkkojen ja eläkkeiden ostovoimat karkaavat yhä kauemmas toisistaan. Kulutusverojen ja sitä kautta palvelumaksujen korotukset iskevät suoraan varsinkin pienituloisiin eläkeläisiin

Verouudistusta pohjustava työryhmä ehdottaa muun muassa kiinteistöveron osuuden selvää nostamista kuntien rahoituksessa. Kiinteistöveron hyviin puoliin luetaan sen vakaus ja varmuus tulomuotona. Työhön kohdistumaton kiinteistövero on myös vähän vääristävä tai jopa neutraali veromuoto ja toimiva malli verokilpailutilanteessa. Mutta kiinteistöveron korotus lisää asumiskustannuksia, ja tämä taas tuntuu eniten pieni- ja keskituloisten eläkeläisten kukkarossa.

Kiinteistöveron ongelmana on pidetty sitä, että esimerkiksi ”mummon mökissä” asuvan pienituloisen verotus voi nousta kohtuuttomuuksiin. Tähän on kuitenkin työryhmän mukaan olemassa vastalääkkeitä. Vähätuloisilla verotus

*Alivaltiosihteeri Martti Hetemäki,
Valtionvarainministeriö.*

voisi olla kevyempää tai kiinteistövero voitaisiin laittaa maksuun vasta perinnönjaossa.

Takaisin puolisoiden yhteisverotukseen?

Yhteisverotus oli meillä käytössä vuoteen 1975 asti. Viime vuosikymmeninä on suuntaus ollut yhteisverotuksesta erillisverotukseen, mutta nyt tämä verotusmuoto on taas noussut pohdittavaksi Hetemäen ryhmässä.

Taustalla on käsitys verotettavasta yksiköstä, onko se perhe vai yksilö. Samaa pohdiskelua voi tehdä myös sosiaaliturvan suhteen. Tärkeänä motiivina yhteisverotukselle pidetään lapsiperheiden tukemista.

Suurin hyötyjäryhmä olisikin lapsiperheet, joiden äideistä kaksi kolmesta on kotona kotihoidon tuen ansiosta. Hyöty olisi sitä suurempi mitä enemmän työssä käyvä puoliso ansaitsee, hyöty olisi tällaiselle perheelle keskimäärin 800-1300 euroa vuodessa riippuen verotuksen toteutuksesta.

Yhteisverotus ei hyödyttäisi saman verran ansaitsevia puolisoita eikä pienituloisia pariskuntia kuten eläkeläisiä, eikä tietenkään yksinäisiä. Valtion ja kuntien kannalta yhteisverotus veisi niiltä vuodessa 90–140 miljoonaa euroa, jotka pitäisi kerätä jostain muualta tai vastaavasti leikata palveluja.

Verotukia halutaan karsia

Veropohjan laajentamiseksi sitä nakertavien erilaisten verotukien pitkää listaa olisi karsittava. Ryhmän varapuheenjohtaja professori Heikki Niskakangas arvioi aiempien kokemustensa perusteella, että työryhmä pystyisi karsimaan ehkä kolmekymmentä verotukea. Siltikään helppoja ja suuria verotuloja tuottavia verotukien poistoja ei ole saatavilla.

Hetemäki huomautti, että verotuilla on joskus toinenkin puolensa: esimerkiksi kotitalousvähennyksellä on ilmeisesti saatu valtion kassaan tuloa, joka olisi muuten jäänyt harmaan talouden piiriin.

Ei progressiota pääomatuloihin

Alustavan pohdiskelun perusteella ei näytä kuitenkaan siltä, että esimerkiksi pääomaverotusta oltaisiin muuttamassa progressiiviseksi. Jos mentäisiin progressiiviseen pääomaverotukseen, mentäisiin eri suuntaan kuin kansainvälinen kehitys, huomautti Niskakangas. Jos pääomaverotus olisi samantasoista kuin palkkaverotus, olisi se tosiasiaa hieman kireämpää. Pääomaveron kun ei tehdä inflaatiotarkistuksia.

Ansiotulojen osinkokierrätys kuriin

Työryhmä aikoo puuttua pääomatulojen verotukseen ainakin siltä osin, että ansiotulojen tahallinen muuttaminen pääomatuloiksi yritetään estää. Muutos on tulossa ainakin verottomiin osinkoihin. Nyt pörssin ulkopuolisen osakeyhtiön omistaja voi nostaa yhtiön maksaman 26 prosentin yhteisöveron jälkeen verottomia osinkoja 90 000 euroa, jos yhtiössä on riittävästi varoja. Työryhmä pohtii, olisiko

verotonta osuutta syytä pienentää tai luopua siitä kokonaan.

Verovähennykset vaarassa

Verojärjestelmää uudistava verotyöryhmä haluaa karsia erilaisia verotukia eli verovähennyksiä. Ryhmä aikoo esittää mahdollisesti jopa 30 verovähennysoikeudesta luopumista.

Todennäköisesti työryhmä esittää oman asunnon myyntivoiton laittamista verolle. Nyt asuntonsa saa myydä verottomasti, jos siinä on asunut kaksi vuotta. Samoin työryhmä luultavasti esittää asuntovelan korkojen vähennysoikeudesta luopumista. Veroryhmä käy armottomalla katseella läpi muutkin verotuet. Yksi poistettavaksi esitettävä vähennys saattaa olla remonttien teettämiseen tai siivoojan palkkaamiseen tarkoitettu kotitalousvähennys.

Verotukien karsimisen lisäksi alivaltiosihtööri Martti Hetemäen vetämä työryhmä on tullut siihen tulokseen, että kuntien perimää

kiinteistöveroä pitää nostaa. Ryhmä esittää myös kulutusverojen nostoa. Kulutusveroja ovat esimerkiksi tavaroista ja palveluista perittävä arvonlisävero sekä alkoholivero, autovero ja jätevero.

Laajojen verovähennysten takia valtio menettää vuosittain noin 10 miljardin euron verotulot. Esimerkiksi tänä vuonna valtio ottaa tuon verran velkaa. Ilman verovähennyksiä valtio voisi kerätä verotuloja noin neljänneksen nykyistä enemmän.

Kaikkien vähennyksien hävittämistä työryhmä ei aio esittää. Esimerkiksi suurin verotuki eli oikeus asua omistusasunnossaan ilmaiseksi jää todennäköisesti rauhaan eikä ilmais asumisen hyötyä panna verolle.

”Tavalliset ihmiset eivät kyllä ymmärrä sitä, että omassa asunnossa asuminen on jotain tuloa, ja että se tulo pantaisiin verolle”, Hetemäki myöntää.

Myös erilaiset ansiotulo- tai työtulovähennykset ovat hankalia poistaa, sillä ne on luotu tekemään pienipalkkainen työ kannattavaksi.

Omakotiasujat takajaloillaan kiinteistöveron korotuksesta

Valtiovarainministeriön verojärjestelmää uudistava Hetemäen verotyöryhmä esittää julkisuudessa olleiden tietojen mukaan väliraportissaan kiinteistöveron kiristämistä, asuntolainojen verovähennysoikeuden poistamista, kotitalousvähennyksen määräaikaistamista tai poistamista, arvonlisäveron ja jäteveron kiristämistä sekä vapautusmahdollisuuden poistamista kiinteistön luovutusvoittoverosta, kommentoi Omakotiliitto Hetemäen suunnitelmia.

Valtaosa suomalaisista haluaa asua liiton mukaan pientalossa. Lukuisat nuoret lapsiperheet ovat ottaneet isoja lainoja voidakseen toteuttaa unelmansa omasta talosta. Valtiovarainministeriön verotyöryhmän vastaus näiden suomalaisten perheiden yritteliäisyyteen ja tulevaisuuden uskoon on poistaa asumiseen ja talon ostoon liittyvät verotukselliset kevennykset ja kiristää asumisen verotusta. Ihmiset joutuvat vaikeuksiin, jos pelisääntöjä muutetaan kesken kaiken mielivaltaisesti.

Rakentaminen ja remontointi kallistuvat tuntuvasti, kun arvonlisäveroä kiristetään. Omakotiliiton työvaliokunta on erityisen huolissaan esityksestä kotitalousvähennyksestä luopumiseksi. Esitykset sopivat hyvin huonosti valtioneuvoston vahvistamaan korjausrakentamisstrategiaan.

Julkisen talouden kestävyys haaste – mistä lisää verotuloja?

Martti Hetemäen työryhmän mukaan suuri haaste verotukselle on lähivuosina julkisen talouden kestävyys. Verotuksen painopistettä pitäisi siirtää hiljalleen työn verotuksesta kulutusverotukseen päin. Kaikki mahdollinen kevennysvara pitäisi kohdistaa työn verotukseen.

Talouden avoimuuden edistämiseksi yritysverotuksessa tulisi pyrkiä veropohjan laajuuteen ja alhaiseen verokantaan.

Hetemäen työryhmä selvittää verojärjestelmän muutostarpeita ja esittää mahdollisia tapoja uudistaa sitä. Tavoitteena on, että verojärjestelmä tukisi paremmin kestävää talouskasvua ja tasapainoista julkista taloutta. □

Kuka hoitaa asioitani?

Matti Hölsä, tiedottaja
Suomen Senioripuolue r.p.

Ikäännyimme kaikki väistämättä ja ennen pitkää alkavat sekä fyysiset että henkiset voimat vähetä. Vaikka omien asioiden hoitaminen tuntuu vielä käyvän hyvin, saattaa edessä olla hetki, jolloin emme enää pystykään tarttumaan entisellä tavalla toimeen. Kuka silloin huolehtii asioitamme – maksaa laskut, hoitaa yhteydet kaikkiin tarvittaviin instansseihin. Monasti nämä hoituvat sukulaisten ja ystävien toimesta, mutta kannattaa varmistaa asiat muutenkin jo etukäteen.

Esimerkiksi pankkiasioiden hoito saattaa muodostua ongelmaksi. Mutta tekemällä hyvissä ajoin edunvalvontavaltakirjan voi varautua siihen, että esimerkiksi pitkälle edenneen sairauden takia tulee kykenemättömäksi hoitamaan pankkiasioitaan. Tällainen valtuutus tulee voimaan vasta kun maistraatti on vahvistanut valtakirjan, ei allekirjoitustilanteessa.

Ensisijaisen edunvalvojan lisäksi valtakirjan tekijä voi määrätä myös toissijaisen ja varavaltuutetun. Edunvalvontavaltuutuksen voi tehdä yhdessä vaikkapa pankin lakimiehen kanssa. Riippuu täysin valtuutuksen antajasta, kuinka yksityiskohtaiset ohjeet haluaa antaa. Jo tehtyä valtakirjaa voi aina muuttaa.

Mikäli kyseessä on esimerkiksi lyhyempi sairaalajakso, jolloin edunvalvontavaltuutuksen vahvistamisen ehdot eivät täyty, on mahdollista antaa esimerkiksi puolisolalle pankkiasioiden hoitamista varten yksilöity valtakirja. Näin pankkiasiat hoituvat vaikka olisi itse vuoteenoma.

Mikäli puolisoilla on yhteinen tili, kannattaa myös tarkistaa, onko kummallakin käyttöoikeus tiliin yksin vai onko käyttöoikeus vain yhdessä. Yhteisen käyttöoikeuden ongelma on, että

mikäli toinen tilinomistajista on joko estynyt hoitamasta pankkiasioita tai menehtyy, toisella tilinomistajalla ei ole yksin oikeutta käyttää tilin varoja. Mikäli molemmilla on käyttöoikeus yksin, ei tätä ongelmaa ole.

Tällainen edunvaltuutus voidaan tehdä hyvinkin yksityiskohtaiseksi tai sitten avoimeksi, jolloin valtuutettu saa laajat valtuudet.

Viisasta olisi myös tehdä hoitotahtotestamentti, mikäli haluaa varmistaa tietynlaisen hoidon silloin, kun ei itse pysty ilmaisemaan tahtoaan. Tämä helpottaa myös omaisten ja ystävien tilannetta. □

No 1 Health & Beauty Clinic on uusi, moderni ja innovatiivinen hoitola Kampissa Autotalossa. Käytämme hoidoissamme tehokkaita laitteita ja erittäin laadukkaita ihonhoitotuotteita. Meillä on vankka kokemus laitehoidoista, suihkurusketuksista, varpaankynsien geelauksesta sekä vahauksista.

Asiakkaan hoito on meillä kokonaisvaltaista; hoitamme ja opastamme ihonhoidossa, ruokavaliossa ja liikunnassa. Tutustu palveluihimme internetsivuillemme www.healthbeauty.fi.

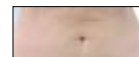
Käytämme seuraavia laadukkaita tuotesarjoja:
Renlive cosmiseuticals, Stendhal Pur Lux, Nannic: Supersonic, Venatrix, Perfect Legs sekä Couleur Caramel-luomumeikkisarja

Huikkeen tehokas ja suosittu Fusion RF:

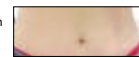
Fusion RF on ihoa kiinteyttävä ja rasvaa hajottava hoito, joka perustuu radiotaajuusvirtaan. Fusion RF:llä voidaan tehdä monenlaisia hoitoja vartalon tai kasvojen eri alueille.

Fusion RF soveltuu erityisen hyvin:

- Vellotukseen ihon hoitoon, kiinteyttäen erittäin tehokkaasti
- Acneiholle, talirauhasta pienentäen ja ihon pintaa tasoittaen
- Vartalon eri alueiden rasvakudoksen vähentämiseen
- Vartalon ihon kiinteyttämiseen

Ennen

Jälkeen

Fusion RF hoitaa tulee ottaa sarjana 3-6 hoitokertaa (3 viikon välein)
Hinta/kerta: 1-alue 125 €, 2-aluetta 200 €, 3-aluetta 250 €

Kysy pakettihoidoja mm. juhlahuntoon, lomalle lähtiessäsi, morsiamelle tai totaaliseen rentoutumiseen!

No 1 Health & Beauty Clinic
Salomonkatu 17,
(Autotalo, sisäpiha)
00100 Helsinki
Puh.0400 366 790
e-mail:info@healthbeauty.fi
www.healthbeauty.fi

Kuka minut perii?

*Matti Hölsä, tiedottaja
Suomen Senioripuolue r.p.*

Moni ei tule ajatelleeksi mitä hänen omaisuudelleen tapahtuu hänen jälkeensä. Myös ei ehkä tulla ajatelleeksi koko omaisuutta: sanotaan, että eihän meillä oikeastaan mitään ole. Lähemmin ajatellen on usealla kuitenkin asunto, auto ja mahdollisesti kesämökki. Jopa vähän rahaa tilillä. Mutta oikeaa omaisuutta, ei kai!

Lakimääräinen periminen

Perimysjärjestys on periaatteessa yksinkertainen, mutta käytännön tilanteet ja monimutkaisetkin sukulaissuhteet saattavat mutkistaa sitä käytännössä.

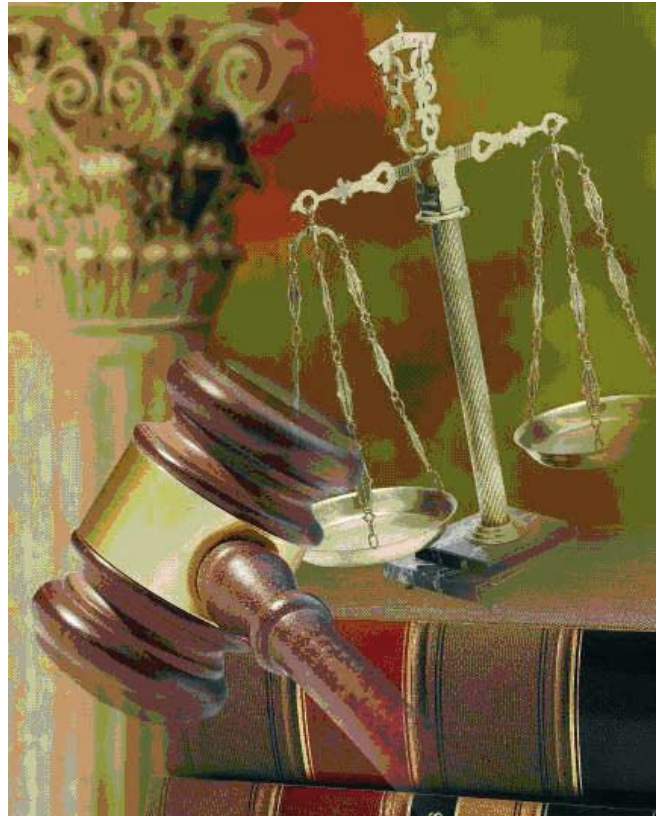
Lakimääräinen perimysjärjestys rakentuu verisukulaisuuden osoittaman läheisyyden varaan. Lähinnä saavat perinnön rintaperilliset ja kukin lapsista saa yhtä suuren suhteellisen osan perinnöstä.

Milloin joku lapsista on kuollut, tulevat edesmenneen lapsen jälkeläiset hänen osuuttaan jakamaan. Jos perittävä oli naimisissa eikä häneltä ole jäänyt rintaperillistä, menee jäämistö eloonjääneelle puolisolalle. Myös rekisteröidyssä parisuhteessa eläneet rinnastetaan laissa avio- puolisoihin.

Avopuolisoiden perimisoikeus

Merkittävää on, että avopuolisolla ole lain mukaan oikeutta perintöön. Perittävä on tietysti voinut määrätä jäämistöstä avopuolison hyväksi testamentilla. Jollei perittäväältä ole jäänyt avio- puolisoa tai rintaperillistä, saavat hänen isänsä ja äitinsä kumpainenkin puolet perinnöstä.

Milloin isä tai äiti on kuollut, jakavat kuolleen osapuolen lapset eli perittävän veljet ja sisaret hänen osansa. Kuolleen veljen tai sisaren sijaan

tulevat hänen jälkeläisensä, ja joka haara saa yhtä suuren osan. Jollei veljiä tai sisaria taikka heidän jälkeläisiään ole, mutta jompikumpi perittävän vanhemmista elää, saa tämä koko perinnön.

Perittävän veli- ja sisarpuolet saavat yhdessä täysiveljien ja -sisarien kanssa osansa siitä, mikä olisi ollut heidän isälleen tai äidilleen tuleva. Veli- ja sisarpuolet voivat saada myös koko perinnön tilanteessa, jossa perittävän täysveljiä tai -sisaria tai heidän jälkeläisiään ei ole ja molemmat perittävän vanhemmat ovat kuolleet. Kuolleen veli- tai sisarpuolen sijaan tulevat hänen jälkeläisensä.

Jos ei ketään edellä mainittuja perillisiä sijaan- tulosäännöt huomioon ottaen ole, saavat perit- tävän isän ja äidin vanhemmat koko perinnön puoleksi kumpainenkin sukuhaara. Jos isänisä, isänäiti, äidinisä tai äidinäiti on kuollut, menee hänen lapsilleen se osa perinnöstä, mikä hänel-

le olisi tullut. Jos ei lapsia eli perittävän tätejä tai setiä toisessa sukuhaarassa ole, saa toinen kanta koko periytyvän omaisuuden. Tätien ja setien lapset eli perittävän serkut eivät enää ole oikeutettuja perintöön.

Jos ketään edellä mainittuja sukuperillisiä ei elossa ole, eikä testamenttia ole tehty, perii valtio koko omaisuuden.

Perimiseen voi kyllä vaikuttaa tekemällä hy-

vissä ajoin testamentin. Tässä voidaan tietyissä rajoissa – lakiosuudet huomioiden – vaikuttaa perinnön jakaantumiseen.

Eräs houkutteleva tapa on antaa ennakkoperintöä. Tämä kuitenkin vähennetään myöhemmin perittävästä osuudesta. Ja toisaalta verottaja kohtelee ennakkoperintöä lahjana, joten siitä joutuu saaja maksamaan lahjaveroa, joka on perintöveroa ankarampi. □

Elinaikakerroin

*Heikki Silván, puheenjohtaja
Suomen Senioripuolue r.p.*

Elinaikakerroin alkaa vaikuttaa eläkkeisiin ensimmäistä kertaa tänä vuonna ja se koskee vuonna 1948 ja sen jälkeen syntyneitä. Elinaikakerroin on vanhuuseläkkeen määrään vaikuttava mekanismi, jolla varaudutaan eliniän pitenemiseen. Mikäli keskimääräinen elinikä jatkaa nousuaan, elinaikakerroin pienentää kuukausieläkkeitä. Esimerkiksi vuonna 1948 syntyneillä elinaikakerroimen vaikutus kuukausieläkkeeseen on vajaa prosentti.

Elinaikakerroimen tarkoituksena on sopeuttaa alkavien työeläkkeiden tasoa ja eläkemenoa sen mukaan, miten ihmisten odotettavissa oleva keskimääräinen elinikä muuttuu.

Tarkoituksena on myös, että työntekijät korvaisivat elinaikakerroimen eläkettä pienentävää vaikutusta olemalla työelämässä nykyistä pidempään.

Elinajan pitenemisen johdosta koko elinaikana nautittu eläke pysyy kuitenkin keskimäärin yhtä suurena kuin vuonna 2009 eläkkeellä siirtyneiden eläke.

Kerroin määritellään erikseen kullekin ikäluokalle 62 vuoden iässä käyttäen viiden edellisen vuoden kuolevuustilastoja. Tällä kertoimella kerrotaan alkava vanhuuseläke riippumatta

siitä, missä iässä henkilö siirtyy vanhuuseläkkeelle.

Elinaikakerrointa sovelletaan myös työkyvyttömyyseläkkeisiin, mutta lievemmin. Käytettävä kerroin on eläketapahtumavuodelle vahvistettu kerroin ja sitä sovelletaan vain työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittuun eläkkeen osaan. Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi elinaikakerrointa ei enää sovelleta uudelleen, sen sijaan osa-aikaeläkkeen jälkeiseen vanhuuseläkkeeseen kerrointa sovelletaan. Eläkkeen tasoa voi parantaa käyttämällä osa lisäantyneestä elinajasta työskentelyyn.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 24.11.2009 vahvistanut elinaikakerroimen vuodelle 2010. Elinaikakerroin on 0,99170. Vahvistettu elinaikakerroin merkitsee työeläkelakien perusteella myönnettäviin vanhuuseläkkeisiin tänä vuonna 0,83 prosentin pienennystä siitä, mitä myönnettävä vanhuuseläkkeen määrä olisi ilman elinaikakerrointa.

Elinaikakerroin vaikuttaa myös tänä vuonna myönnettäviin työeläkelakien mukaisiin työkyvyttömyyseläkkeisiin, jos henkilön työkyvyttömyyseläke alkaa tänä vuonna. Elinaikakerroin pienentää työkyvyttömyyseläkkeitä kuitenkin vähemmän kuin vanhuuseläkkeitä, koska elinaikakerrointa sovelletaan vain työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohtaan mennessä karttuneeseen eläkkeen osaan.

Lisäksi elinaikakerroin vaikuttaa tänä vuonna myönnettäviin työeläkelakien mukaisiin perhe-eläkkeisiin. □

Seniorit tulevat!

*Matti Hölsä, tiedottaja
Suomen Senioripuolue r.p.*

Elämme Suomessa historiallisen väestönkehityksen aikoja. Ihmisten elinikä pitenee, jolloin erityisesti vanhimmat ikäluokat kasvavat ennennäkemättömästi. Suuret ikäluokat ovat alkaneet siirtyä eläkkeelle, ja tästä on monia seurannaisvaikutuksia.

Uusi, kasvava seniorijoukko – yli 55-vuotiaat – on uusi ja merkittävä voima yhteiskunnassamme. Aikaisemmin eläkkeelle lähtö tarkoitti hiljaisen, osaansa tyytyväisen ja jopa itsensä tarpeettomaksi kokevan roolia. Nyt eläkeikää lähestyvät seniorit usein ovat elämässään hyvinkin aktiivisia ja jatkavat samaa vireää elämäntapaa jopa vuosikymmeniä pidempään kuin aiemmin. He ovat tottuneet harrastamaan, matkustelemaan ja vaikuttamaan omiin asioihinsa.

Tälle uudelle ja aktiiviselle joukolle on nyt kädessäsi lehti, joka paneutuu seniorien elämään vaikuttaviin aiheisiin. Koska edustamme Senioripuolueen näkemyksiä, tulemme ottamaan kantaa eläkepolitiikkaan, vanhushuoltoon, ikäihmisten oikeusturvaan jne. Toisaalta

haluamme tarjota konkreettista käyttötietoa seniori-ikäisille.

Meillä on jo nyt 1,4 miljoonaa eläkeläistä, ja määrä kasvaa vääjäämättä. Miten Suomi selviää ja menestyy lähivuosina ja vuosikymmeninä riippuu ratkaisevasti meistä senioreista. Meistä löytyy osaamista, kokemusta, innovatiivisuutta ja tekemisen meininkiä enemmän kuin koskaan. Meidän on otettava omat asiamme omiin käsiimme. Ensi vuonna on eduskuntavaalit, ja näissä meidän on saatava omia edustajia tekemään meitä koskevia päätöksiä. □

Tue Suomen Senioripuolueen tulevien eduskuntavaalien vaalityötä ja osta SOTEVAN töistä kertova kirja:

**MAKSOIMME VELKAA
– sotakorvausajan päiviä ja vähän öitäkin**

Kirjan voi tilata sähköpostitse osoitteella suomensenioripuolue@gmail.com

Hinta 30 € + postituskulut.

Madeiralle kesäkuussa

Seniorijärjestöt ovat sopineet edullisesta lomamatkasta madeiraviinistään ja levadoistaan tunnetulle Madeiralle 7.-14.6.2010.

Madeira on Portugalille kuuluva itsehallinnollinen saariryhmä Pohjois-Atlantilla noin 580 kilometriä Pohjois-Afrikan rannikolta luoteeseen ja se koostuu seitsemästä tuliperäisestä saaresta.

Matkan seniorihinta: 699 €/hlö (normaali hinta 799 €).

Hintaan sisältyy:

- Finnairin lomalennot lentokenttä kuljetuksineen
- lentokenttämaksut ja arvonlisäverot
- majoitus (7 yötä) Jardins d´Ajuda huoneistohotellissa kahden hengen yksiössä
- buffet-aamiaiset
- paikallisen suomenkielisen oppaan palvelut

Lentoaikataulu:

AY 1375	Helsinki – Funchal	09:40 – 13:25
AY 1376	Funchal – Helsinki	14:25 – 21:55

Huoneistohotellimme sijaitsee Funchalin hotellialueella. Viihtyisissä huoneissa on: ilmastointi, suihku/kylpy, wc, hiustenkuivaaja, puhelin, tv, kokolattiamatot, parveke, keittiösyvennys, jossa keittolevy, jääkaappi ja kahvinkeitin, laaja sisäpiha sekä vehreä allasalue. Hotellissa on lisäksi sauna, kuntosali ja sisäuimaallas sekä baari, kahvila, ravintola ja yökerho. Hotellilta on maksuton bussikuljetus useita kertoja päivässä Funchalin keskustaan. www.hotelsajuda.com

Lisätietoja: Heikki Silván 0500-311 675 tai heikki.silvan@gmail.com

Paikat tulee varata mahdollisimman pian suoraan **OK-Matkojen** Kirsi Vuorelta puh. 09-6155 5614 tunnuksella "Seniorit".

Ikääntymisen ja vanhustyön messut ja seminaarit

Tampereen Messu- ja Urheilukeskus
30.9.–1.10.2010

- Liikuntatorilla testiratoja
- Muotinäytöksiä, tanssiesityksiä
- Toimiva keittiö, kokkina Maija Silvennoinen
- Lavaohjelman juontajina Pirkko Mannola ja Heikki Hietamies

Tervetuloa Hyvä Ikä 10 -messuille! Löydät vinkkejä ja virtaa arkeen sekä tietoa, tanssia ja toimivia ratkaisuja hyvään ikään. Paneelissa puheenaiheena asumisen monet mahdollisuudet, tietoiskuja mm. kotitalousvähennyksestä ja perintöverosta. Mukana myös tv:stä tuttu K-70 -kuoro. Tule mukaan! Katso lisätietoja: **www.hyvaika.fi**

Järjestäjät:

Yhteistyössä:
Kuuloliitto ry
PT-keskus Oy
Toimiva koti

**Ilmainen
sisäänkäynti messuille!**

Syyskuun lehdessä
ilmaiseen sisäänkäyntiin
oikeuttava lipuke.
Ota talteen!

Messut avoinna to-pe klo 9-17

Sisäänkäynti asiakaskutsukortilla tai pääsylipulla.

Lippujen hinnat: aikuiset 12 €, eläkeläiset ja opiskelijat 10 €. Ryhmät (väh. 10 hlöä) 7 €/ hlö.

Vammaisen henkilön avustaja sisään ilmaiseksi.